

Kuukausi- raportti

JOULUKUU 2020

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Tuotanto	17
Teollisuustuotanto	20
Työllisyys.....	23
Hinnat ja kustannukset.....	26
Julkinen talous.....	29
Yhteenveto talousennusteista	32

Ennusteryhmä

Markku Lehmus, ennustepäällikkö

🐦 @MarkkuLehmus

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

🐦 @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

🐦 @VilleKaitila

Päivi Puonti, tutkija

🐦 @PaiviPuonti

Suhdannenäkymät joulukuussa 2020

> Pandemian kiihtyminen näkyi marraskuun luottamusluvussa

> Monissa EU-maissa pandemian suunta kuitenkin nyt parempaan – Suomessa huonompaan

> Bkt kiri kolmannella neljänneksellä kevään kuopan melkein umpeen

> Jalostus ja palvelut ottaneet tänä vuonna yhtäläisesti siipeensä

> Heikkeneekö työllisyys taas pandemian pahetessa?

Taloluottamus kääntyi marraskuussa laskuun

Euroopan komission keräämien luottamusindikaattoreiden mukaan luottamus talouteen kääntyi (odotetusti) euroalueella ja kaikissa sen suurissa jäsenmaissa pandemian uuden kiihtymisen vuoksi laskuun marraskuussa. Pientä nousua luottamuksessa nähtiin muun muassa Suomessa ja Ruotsissa. Suomessa vahvistuivat kuluttajien, teollisuuden ja vähittäiskaupan luottamus sekä Ruotsissa rakentamisen, teollisuuden ja palvelualojen luottamus.

Uusien koronataapausten määrä on kääntynyt selvään laskuun monissa EU-maissa, mm. Ranskassa, Belgiassa ja Espanjassa. Sen sijaan mm. Suomessa ja Ruotsissa ne ovat nousussa.

Mahdollinen brexitin jälkeinen kauppasopimus EU:n ja Britannian välillä on edelleen solmimatta, vaikka siirtymäaika päättyy vuoden vaihteessa.

Bkt elpyi selvästi kolmannella neljänneksellä

Suomen bruttokansantuote väheni vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 3,6 prosenttia vuoden takaisesta. Kolmannella neljänneksellä laskua oli 2,8 prosenttia. Talous elpyi toisen neljänneksen pudotuksestaan selvästi. Kun toisella neljänneksellä kausitasoitettu bkt aleni 3,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä, se kasvoi nyt 3,3 prosenttia toisesta neljänneksestä. Bkt kuroikin kiinni neljä viidesosaa toisen neljänneksen laskustaan.

Tammi-syyskuussa viennin määrä oli -10 prosenttia viime vuodesta (tavarat -5 % ja palvelut -22 %), tuonnin määrä -8 %, yksityinen kulutus -5 %, julkinen kulutus -1 % ja investoinnit -2 %.

Kolmannella neljänneksellä nähtiin kausitasoitettuna elpymistä kaikissa muissa erissä paitsi palvelujen viennissä ja investoinneissa, jotka alenivat edelleen edellisestä neljänneksestä.

On huomattavaa, että varastojen muutos ja tilastollinen ero oli tammi-syyskuussa 4,2 miljardia euroa käyvin hinnoin, eli 2,4 prosenttia bkt:stä.

Palvelut ja jalostus 2020 yhtä lailla miinuksella

Arvonlisäyksen muutos oli tammi-syyskuussa jokseenkin sama kuin bkt:n, eli -3,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Palvelujen arvonlisäys aleni 3,6 prosenttia ja jalostuksen 3,1 prosenttia. Jälkimmäisen osana rakentaminen väheni vain 0,9 prosenttia. Palveluissa suurimpia miinuksia kertyi majoituksessa ja ravitsemuksessa (-32 %) ja liikenteessä (-16 %). Metsäteollisuuden arvonlisäys aleni 12 prosenttia, mutta sitä rasitti lakko vuoden alussa.

Kausitasoitettu arvonlisäyksen määrä elpyi yleisesti kolmannella neljänneksellä. Tästä kuitenkin olivat poikkeuksena metsäteollisuus sekä energia-, vesi- ja

jätehuolto. Voimakasta kasvua nähtiin kaupan, liikenteen sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan aloilla sekä sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa ja muussa teollisuudessa.

Työmarkkinat vakautuivat syys-lokakuussa

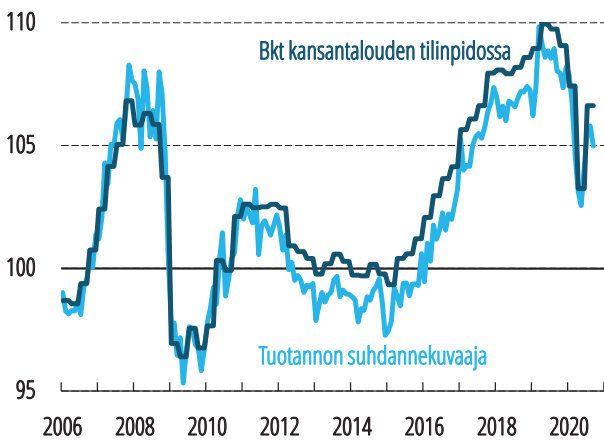
Työllisyysaste oli lokakuussa vain 0,5 prosenttiyksikköä matalampi kuin vuotta aiemmin. Työttömyysaste oli noussut 1,2 prosenttiyksikköä. Työministeriön luvuissa työttömyysaste on kuitenkin noussut 3,3 prosenttiyksikköä. Lomautettujen määrä on noussut melkein 50 000 hengellä. Lokakuussa oli taas hieman enemmän lomautettu-

ja kuin syyskuussa. Marraskuun uudet koronarajoitukset voivat nostaa lomautettujen määrää uudelleen joulun alla.

Poliittisia ja taloudellisia riskejä...

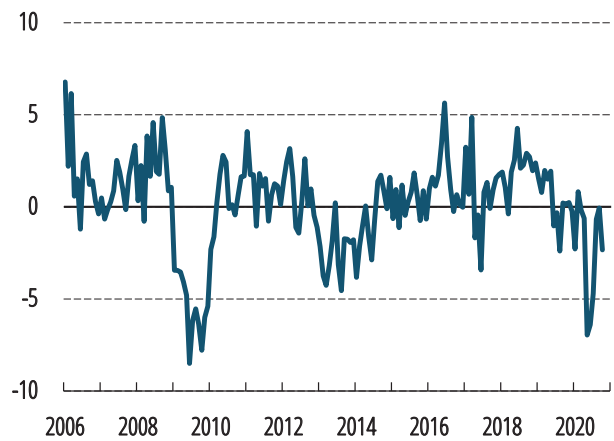
Epävarmuutta aiheuttavat mm. koronavirus, maailman-kaupan ja -talouskasvun heilahtelu, pankkijärjestelmä osissa euroaluetta, brexit sekä velkaantuminen laajem- minkin niin kehittyneillä kuin kehittyvilläkin markkinoil- la. Jälkimmäisiä koettelee myös raaka-aineiden hintojen lasku ja pääomapako. Pitkään kestänyt elvyttävä rahapo- litiikka on luonut maailman varallisuusarvoihin kuplia.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind. 2010=100)

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyi eri tahtia kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

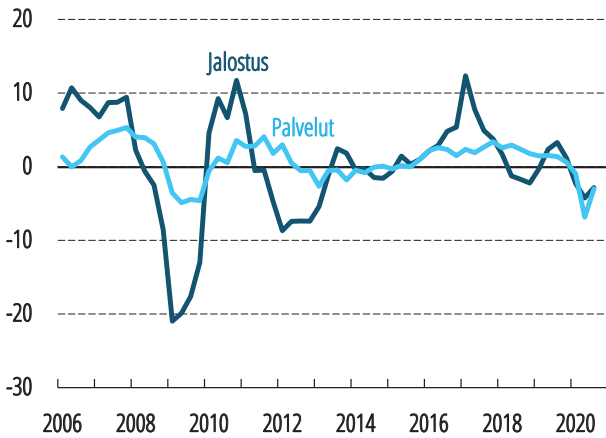
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2020 Maalis	2020 Huhti	2020 Touko	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras
Kuluttajahinnat¹⁾	0,6	-0,3	-0,2	0,0	0,6	0,2	0,2	0,2	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	-5,1	-5,7	-5,5	-4,4	-2,7	-3,2	-3,2		
3 kk euribor-korko³⁾	-0,417	-0,254	-0,272	-0,376	-0,444	-0,480	-0,491	-0,509	-0,521
Työttömyysasteen trendi	6,7	6,7	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	
Työllisyysasteen trendi	72,9	70,5	70,6	70,7	70,9	71,2	71,5	71,7	

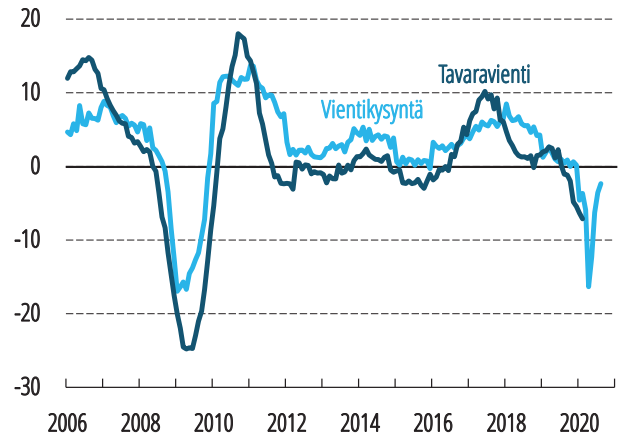
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Kuukauden keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

Arvonlisäys (vuosimuutos, %)

Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (vuosimuutos, %)

Vientikysyntä = Edellisen vuoden vientiosuuksilla painotettu kilpailijamaiden kausitasoitettu teollisuustuotanto.

Tavaravienti = Tavaraviennin määrä, 12 kk lka (keskistetty).

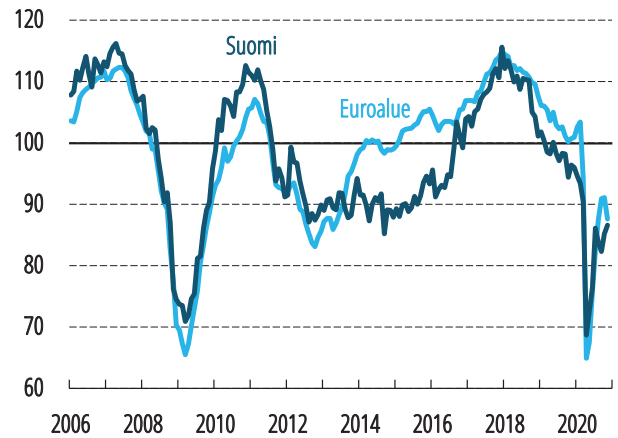
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Ennuste ja sen korjaustarve (%-muutos)

	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2020 2021	Korjaustarve 2020	Korjaustarve 2021
Bkt	-4,5	3,2		
Tuonti	-10,3	6,2		
Vienti	-11,9	5,5		
Investoinnit	-3,4	0,7		
Kulutus	-2,0	2,2		
Teollisuustuotanto	-4,8	3,2		
Työttömyysaste, %	8,1	7,9		
Inflaatio, %	0,5	1,3		
Euribor 3 kk, %	-0,4	-0,3		

Lähde: Suhdanne 2020:2.

Talouden luottamusindikaattori

Lähteet: Euroopan komissio, Etlan laskelmat.

Euroalueen taloudet elpyivät heinä-syyskuussa – sen jälkeen tilanne on heikentynyt

> Demokraattiehtokas Joe Bidenista tulossa Yhdysvaltojen 46. presidentti

> Brexit-neuvotteluja käydään yhä kutistuvassa aikataulussa

> Euron dollarikurssi vahvistunut, eurolla saa nyt 1,20 dollaria

> Rokoteuutiset nostivat pörssikursseja marraskuussa

Öljyn hinta nousut marraskuussa

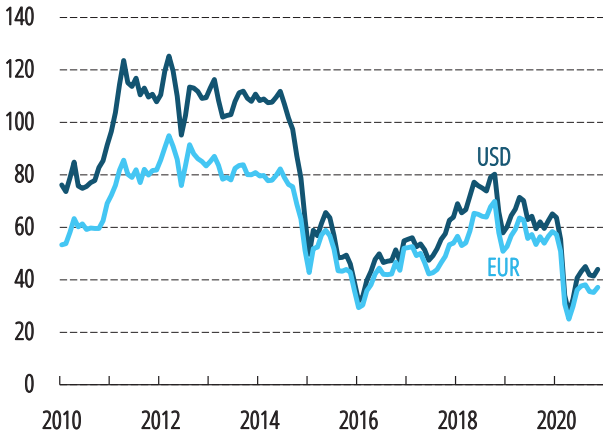
Öljyn Brent-laadun hinta kohosi noin 48 dollariin tynnyriltä marraskuun aikana. Vielä kuun alussa hinta oli alle 40 dollaria tynnyriltä. Öljyn hintaa ovat nostaneet erityisesti myönteiset uutiset rokotteesta, kun Phizer & BioNTech, Moderna sekä Oxford-AstraZeneca ovat viestineet rokotteensa tehokkuudesta. Uutiset ovat lisänneet odotuksia siitä, että öljyn kysyntä voisi toipua nopeastikin pandemiaa edeltävälle tasolle. Sittenkin mm. kansainvälinen energiajärjestö IEA on maltillinen odotuksissaan: se odottaa globaalin energian kysynnän palaavan pandemiaa edeltävälle tasolle vasta vuoden 2023 alussa.

Euroalueen inflaatio -0,3 % marraskuussa ns. flash-estimaatin perusteella

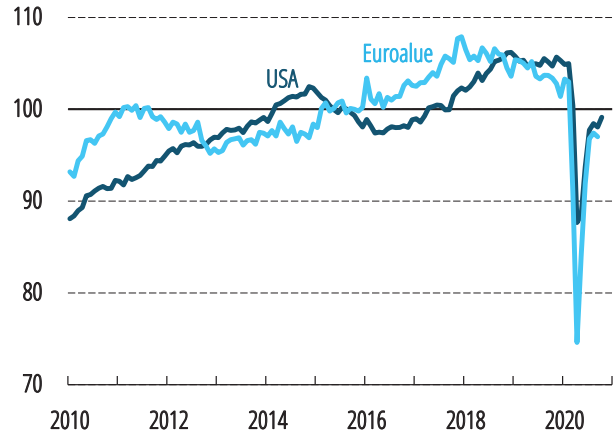
Euroalueen inflaatio oli -0,3 prosenttia marraskuussa Eurostatin ns. flash-estimaatin perusteella. Inflaatio on ollut negatiivista viimeisen neljän kuukauden ajan. Myös muut hintapaineita kuvaavat mittarit ovat laskeneet alkuvuodesta: energian ja prosessoimattoman ruoan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio on ollut viimeisen kolmen kuukauden ajan keskimäärin vain 0,2 prosenttia. Inflaatio kiintein veroin mitattuna on kuitenkin pysynyt alueella vakaana edelleen. Niinpä euroalueen inflaatiota ovat alentaneet veromuutokset, erityisesti Saksassa tehty ALV-kevennys. EKP on ilmoittanut, että se harkitsee yhä uusia toimia kiihdyttääkseen inflaatiota valuutta-alueella.

Euroalueen taloudet elpyivät heinä-syyskuussa rivakasti

Euroalueen bkt nousi heinä-syyskuussa 12,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä mutta laski 4,4 prosenttia vuoden takaisesta Eurostatin ennakkotietojen mukaan. EU-maiden taloudet puolestaan kasvoivat 11,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja laskivat 4,3 prosenttia vuoden takaisesta. Suurinta supistumista vuoden takaisesta kirjattiin Espanjassa (-8,7 %), Romaniassa (-6,0 %) ja Tsekeissä (-5,8 %). Pienin supistuminen kirjattiin Liettuassa, jonka talous supistui heinä-syyskuussa 1,7 prosenttia vuoden takaisesta. Maakohtaiset tiedot ovat ennakollisia ja täsmentyvät seuraavissa julkaisuissa. Ennakkotietojen mukaan Suomen talous supistui kolmannella neljänneksellä 2,7 prosenttia vuoden takaisesta – Suomen talous onkin kärsinyt toistaiseksi koronakriisistä selvästi vähemmän kuin euroalue keskimäärin.

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta, Brent
(EUR/tyynnyri ja USD/tyynnyri)

Lähde: Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähde: OECD.

Teollisuustuotanto ja hinnat (vuosimuutokset, %)

	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras	3 kk ²⁾	Kum. 2019/20 ³⁾	2019	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2020 2021
Teollisuustuotanto									
G7	-7,8	-7,5			11,9	-9,2	-1,0		
EU27	-5,5	-5,7			16,2	-8,7	-1,0		
Euroalue	-6,3	-6,6			16,3	-9,4	-1,6	-9,0	7,0
Suomen 12 tärkeintä vientimaata	-5,3				7,0	-7,3	-0,7	-7,7	6,9
Kuluttajahinnat									
EU15¹⁾	0,0	0,0	0,0		-0,1	0,4	1,2	0,5	1,5
Euroalue, harmonisoitu	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	0,2	1,2	0,5	1,5
Suomen 14 vientimaata¹⁾	0,4	0,4	0,4		0,1	0,7	1,5	0,5	1,5
Raaka-aineiden hinnat									
Muu kuin energia, HWWI-indeksi	13,5	19,2	19,4	20,9	13,4	5,0	-2,2	-0,9	3,9
Raakaöljy, USD/tyynnyri, taso	45,0	41,9	41,4	44,0	-1,2	42,8	64,1	44,0	50,0

¹⁾ Laskettu kansallisista indekseistä, sis. Ison-Britannian. ²⁾ Viimeisen kolmen kuukauden keskiarvon muutos ed. kolmesta kuukaudesta. ³⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. Raakaöljyn osalta kuvaa tasoa v. 2020 ja HWWI-indeksin osalta muutosta v. 2020. * Ennakkotieto/arvio. Lähteet: OECD, Macrobond, Eurostat.

Korot (%)

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras	Viim.	3 kk ka	2019 ka	2020 ¹⁾
Rahamarkkinakorot, 3 kk, %										
Euribor	-0,38	-0,44	-0,48	-0,49	-0,51	-0,52	-0,53	-0,51	-0,36	-0,42
USA, Libor	0,31	0,27	0,25	0,24	0,22	0,22	0,23	0,23	2,33	0,65
Japani, 3 kk	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
Iso-Britannia	0,19	0,10	0,07	0,06	0,05	0,05	0,04	0,05	0,81	0,30
Ruotsi, Stibor	0,10	0,02	0,01	-0,03	-0,07	-0,09	-0,11	-0,06	-0,03	0,08
Euribor, 12kk	-0,15	-0,28	-0,36	-0,41	-0,47	-0,48	-0,49	-0,45	-0,22	-0,30
Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %										
USA	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	2,1	0,9
Saksa	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,2	-0,5
Ranska	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	0,1	-0,2
Italia	1,4	1,1	1,0	1,0	0,7	0,6	0,6	0,8	1,9	1,2
Espanja	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,7	0,4
Belgia	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	0,2	-0,1
Kreikka	1,3	1,2	1,1	1,1	0,9	0,8	0,6	0,9	2,6	1,3
Portugali	0,5	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0	0,2	0,8	0,4
Irlanti	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	0,3	0,0
Suomi	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,1	-0,2

Korot (%), osake- ja valuuttakurssit

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras	Viim.	% , 3 kk	% , 12 kk	% , v. alusta ²⁾
Osakekurssit, indeksipisteluku ja muutokset (ind. 2008/12=100)										
STOXX 50, Euro area	134,5	137,8	137,0	135,5	132,1	140,9	145,1	2,9	-8,2	-9,7
SP 500, USA	353,8	365,5	386,5	383,5	389,6	404,4	412,7	4,6	14,3	8,3
Nikkei 225, Japani	265,7	266,4	270,3	275,4	277,1	298,8	316,5	10,6	8,7	6,9
OMX, Helsinki	174,6	175,6	184,6	187,3	189,5	194,6	200,1	5,4	8,6	3,2

Rahamarkkinaennusteet	Lyhyet korot, 3 kk		Pitkät korot, 10 v. ³⁾		USD	Euron valuuttakurssit paikallisissa valuutoissa				
	Libor	Euribor	USA	Saksa		JPY	RMB	GBP	SEK	RUB
2019	2,33	-0,36	2,14	-0,22	1,12	122,12	7,74	0,88	10,59	73,60
2020/11	0,22	-0,52	0,87	-0,59	1,18	123,66	7,75	0,90	10,23	91,25
2020e	0,57	-0,40			1,14	120,90		0,89	10,51	
2021e	0,37	-0,34			1,18	122,50		0,90	10,36	

¹⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. ²⁾ Vertailulukuna tammikuun keskiarvo. ³⁾ Ei ennustetta.

Lähde: Macrobond.

Tullin tarkkojen tilastojen avulla ei enää pysty ennakoimaan koko tavaraviennin kehitystä

> Tavaraviennin määrä supistuu tänä vuonna ennustettua vähemmän

> Palveluvienti heikkeni edelleen kolmannella neljänneksellä

> Investointi-tavaroiden tuontilisiäntyi syyskuussa lentokonetuonnin ansiosta

Tavaraviennin määrä piristyi vain hieman kolmannella neljänneksellä

Kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen Suomen virallisten tilastojen mukaan tavaraviennin määrä jäi kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 3,1 prosenttia ja tammi-syyskuussa 4,7 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Tavaravienti kuitenkin piristyi hieman kolmannella neljänneksellä ja kasvoi prosentin toisesta neljänneksestä. Kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä, saadaan tulokseksi, että tavaraviennin määrä supistui heinä-syyskuun aikana 5,8 prosenttia ja tammi-syyskuussa 10,3 prosenttia vuoden takaisesta. Tullin tilastot ovat perinteisesti olleet hyvä ennakoiva indikaattori kansantalouden tilinpidon tavaraviennin ennustamisessa, mutta tällä hetkellä tämä yhteys on mennyt kokonaan poikki. Sarjoista lasketut muutosluvut poikkeavat nyt tammi-syyskuun osalta peräti 5,6 prosenttiyksikköä toisistaan, mikä on aivan ennennäkemätöntä. Tullin tilastoihin kirjataan rajaa ylittävät tavarat, mutta kansantalouden tilinpidossa on siirrytty ihan toisenlaisiin kirjausperusteisiin Eurostatin ohjeiden mukaan. Esimerkiksi jos sama omistaja ensin tuo tavaraa ja sitten vie valmiin tavarana, niin nämä siirrot rajan yli eivät näy kansantalouden tilinpidon ulkomaankauppatilastoissa. ETLA arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että tavaravienti supistuu 8,3 prosenttia vuonna 2020. Tämä ennuste ei yllä mainituista syistä toteutumaan, vaikkakin toimialoitettaiset ennusteemme, jotka perustuvat Tullin tilastoihin, ovat hyvin kohdallaan.

Palveluviennin määrä putosi kolmannella neljänneksellä 2,8 prosenttia toisesta neljänneksestä ja 31,1 prosenttia viimevuotisesta. Mitään piristymistä palveluviennissä ei siten ole havaittavissa. Tammi-syyskuussa palveluviennin määrä supistui 21,9 prosenttia vuoden takaisesta. Koska palveluvienti on supistunut näinkin paljon, sen vaikutus koko viennin lukuihin on huomattavan suuri. Kansantalouden tilinpidon mukaan vienti yhteensä väheni kolmannella neljänneksellä 12,7 prosenttia ja tammi-syyskuussa 10,4 prosenttia edellisvuodesta. Koko viennin osalta pudotus viime vuoden luvuista jäi yhtä suureksi kolmannella neljänneksellä kuin toisella neljänneksellä.

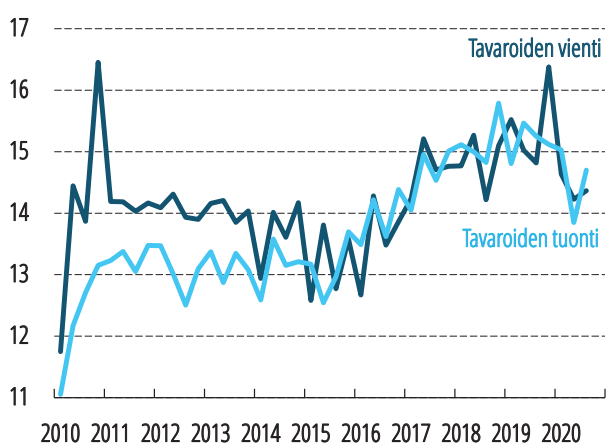
Tavaratuonti supistui tammi-syyskuussa runsaat 4 prosenttia vuoden takaisesta

Tavaratuonti supistui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 3,6 prosenttia ja tammi-syyskuussa 4,3 prosenttia vuoden takaisesta kansantalouden tilinpidon marraskuun lopulla julkaistujen tietojen mukaan. Kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä, saadaan tulokseksi, että tavaratuonnin määrä laski tammi-syyskuussa 5,5 prosenttia viimevuotisesta.

Tullin luvut antavat siten jonkin verran synkemmän kuvan tavaratuonnin kehityksestä kuin viralliset kansantalouden tilinpidon luvut. Kolmannella neljänneksellä tavaratuonti piristyi selvästi.

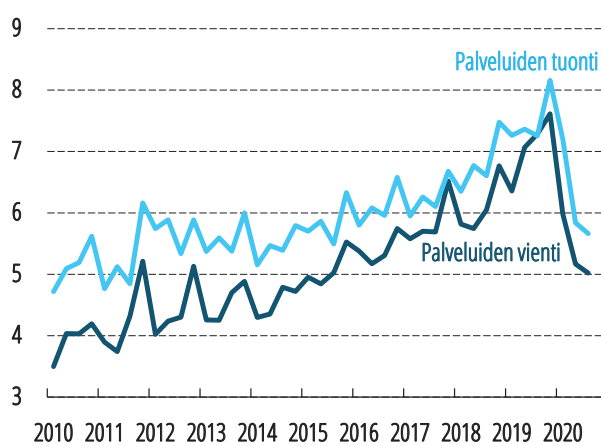
Tavaroiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelutuonti sen sijaan pysyi edelleen hyvin heikkona kolmannella neljänneksellä jäädessään 21,9 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Kaiken kaikkiaan palvelujen tuonti väheni tammi-syyskuussa 14,6 prosenttia viimevuotisesta.

Palveluiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

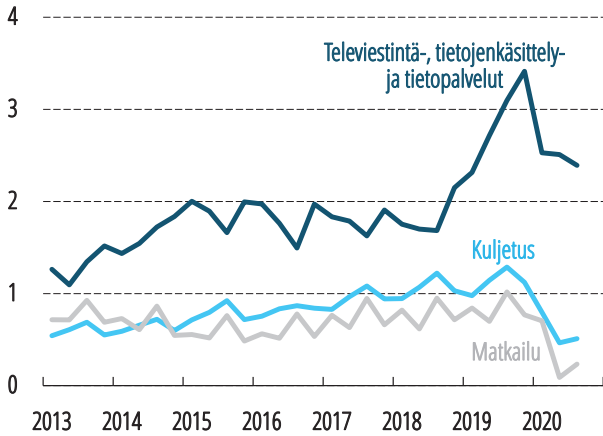
Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2019 ³⁾	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2021
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	-8,9	-8,0	-8,7	-0,9		10,3	-10,3	4,0	-8,3	4,3
Hinta⁴⁾	-5,8	-5,0	-5,4	-6,9	-7,2	-0,3	-5,6	-0,9	-4,4	2,2
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	-2,2	-6,3	-8,2	2,7		8,3	-5,5	-0,1	-7,6	5,1
Hinta⁴⁾	-6,5	-6,7	-5,9	-7,3	-6,5	0,4	-6,2	0,0	-7,2	1,4
Vaihtotase, mrd. eur	-0,3	-0,4	0,1	0,1			-2,6	-1,1	-1,4	-0,8
Kauppataase, mrd. eur	0,3	-0,1	0,2	0,1			1,1	2,5	3,4	3,7

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

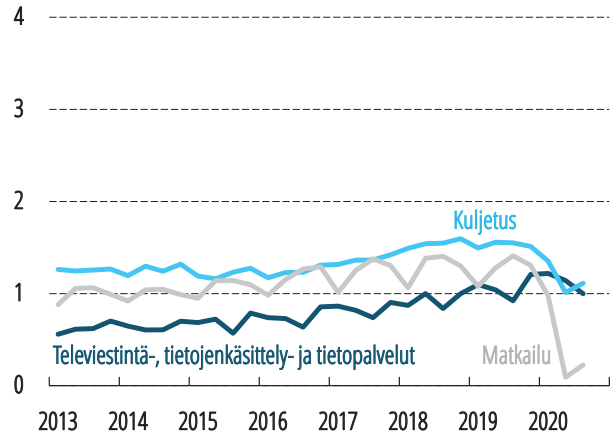
³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksi 2010=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Eräiden palveluerien viennin arvo (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Eräiden palveluerien tuonnin arvo (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Viennin määrä toimialoittain (vuosimuutos, %)

	Arvo-osuus 2019 (%)	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	Kum. ¹⁾
Paperiteollisuus (17)	14,9	-13,9	-14,4	-15,5	-9,0	-12,5
Koneet ja laitteet (28)	13,3	6,8	10,5	-2,6	0,8	-3,3
Metallien jalostus (24)	13,1	-14,8	-25,0	-25,3	6,2	-14,6
Kemikaalit ja lääkkeet (20, 21)	8,8	14,7	-4,8	-7,4	1,6	1,1
Öljytuotteiden valmistus (19)	8,1	-27,3	13,8	-2,7	15,0	-0,3
Moottoriajoneuvot (29)	6,5	-34,9	-32,3	-7,0	-24,7	-34,3

¹⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Lähteet: Tulli, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2019 I-IV	Ennuste 2/2020	Ennuste 2/2021
Vienti yhteensä	5,4	9,2	9,7	-5,8	-12,5	-12,7	7,7	-11,9	5,5
Tavarat	-1,6	4,2	8,5	-5,7	-5,3	-3,1	4,0	-8,3	4,3
Palvelut	23,0	20,4	12,5	-5,9	-26,9	-31,1	16,2	-18,9	8,6
Tuonti yhteensä	4,9	5,1	0,2	0,7	-13,9	-9,8	3,3	-10,3	6,2
Tavarat	3,1	2,9	-4,3	1,5	-10,5	-3,6	-0,1	-7,6	5,1
Palvelut	8,7	9,9	9,1	-0,9	-20,7	-21,9	10,4	-15,5	8,7

Lähde: Tilastokeskus.

Yksityinen kulutus elpyi heinä-syyskuussa

> Tammi-syyskuun yksityinen kulutus melkein -5 prosenttia viime vuodesta

> Kulutus elpyi kasvuun kolmannella neljänneksellä

> Erityisesti kestokulutustavaroiden ja palvelujen kysyntä kasvoi

> Päivittäistavara-kauppa hurjassa kasvussa lokakuussa

Yksityinen kulutus paikkasi puolet koronakevään laskustaan

Yksityinen kulutus väheni vuoden kolmannella neljänneksellä 3,6 prosenttia vuoden takaisesta mutta kasvoi kausitasoitettuna 2,9 prosenttia toisesta neljänneksestä. Kulutus otti kiinni suunnilleen puolet toisen neljänneksen pudotuksestaan.

Kolmen ensimmäisen neljänneksen kulutus oli 4,9 prosenttia alempi kuin vastaavana aikana vuosi sitten. Lyhytikäisten tavaroiden kulutus oli kuitenkin 2,4 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tähän vaikutti selvästi päivittäistavara-kaupan myynnin hyvä kehitys. Kestokulutustavaroissa oltiin samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan puolikestävien tavaroiden (mm. vaatteet) kulutus oli 10,6 prosenttia matalampi kuin vuosi sitten ja palvelujen kulutus 8,2 prosenttia matalampi.

Kolmannella neljänneksellä nähtiin selvää toipumista erityisesti kestävässä kulutustavaroissa, joiden kulutus kasvoi kausitasoitettuna yli 13 prosenttia toisesta neljänneksestä. Tähän vaikutti muun muassa autokaupan toipuminen kevään romahduksestaan.

Palvelujen kulutus kasvoi kolmannella neljänneksellä 4,3 prosenttia toisesta neljänneksestä ja puolikestävien tavaroiden vastaavasti 1,7 prosenttia. Lyhytikäisten tavaroiden kulutus väheni 0,6 prosenttia, kun päivittäistavaroita ostettiin ilmeisesti hieman vähemmän pandemian rauhoituttua loppukesällä. Toisaalta esimerkiksi polttoaineita ostettiin enemmän kuin keväällä.

Päivittäistavara-kauppa sai lokakuussa uutta tuulta purjeisiinsa

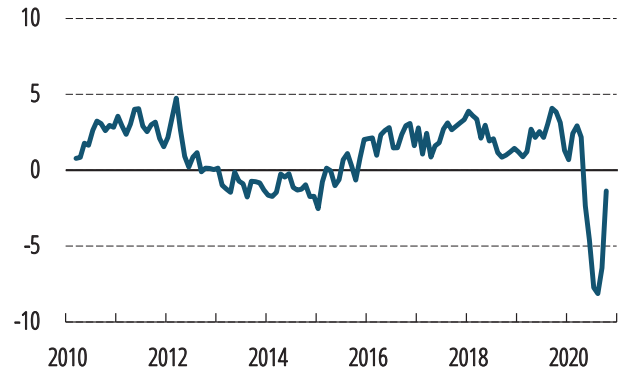
Vähittäiskaupan ennakkoluvut lokakuulta näyttävät, että ripeä kasvu on jatkunut. Työpäiväkorjaamaton myynnin määrä kasvoi yli viisi prosenttia vuoden takaisesta ja päivittäistavara-kaupassa jopa melkein kymmenen prosenttia. Kolmen kuukauden liukuva keskiarvokasvu lähtikin päivittäistavara-kaupassa uudelleen selvään nousuun.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

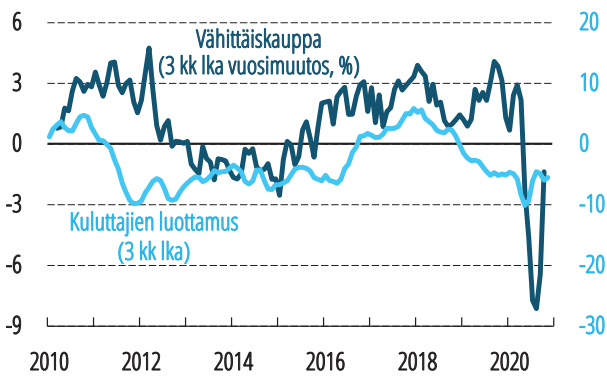
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

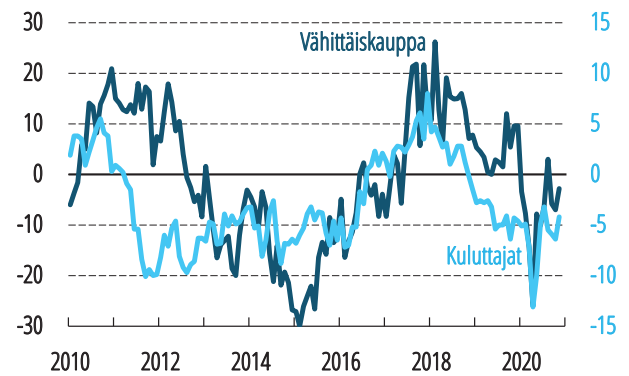
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

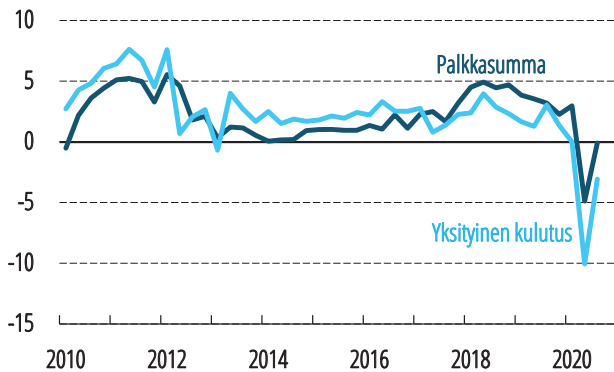
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2020 Huhti	2020 Touko	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka
Vähittäiskauppa	2,2	1,1	4,0	5,7	5,5	4,4	4,4
Päivittäistavarakauppa	4,5	5,3	6,6	6,2	5,0	4,5	6,4
Tavaratalokauppa	-3,8	-4,0	4,7	7,4	6,5	3,7	
Erikoiskauppa yhteensä	1,0	-2,1	0,6	4,2	4,9	3,2	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	14,4	13,7	16,5	14,1	13,2	14,1	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	11,3	11,9	12,0	9,2	5,1	2,6	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	-3,8	-2,4	9,6	17,6	10,8	4,5	
Moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus	-7,0	-15,2	-14,9	-5,8	0,4	1,3	

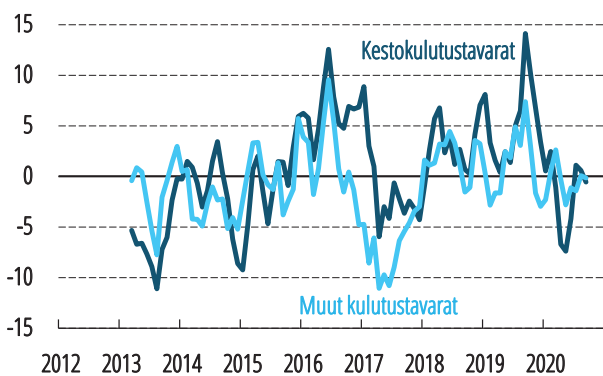
Alluperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

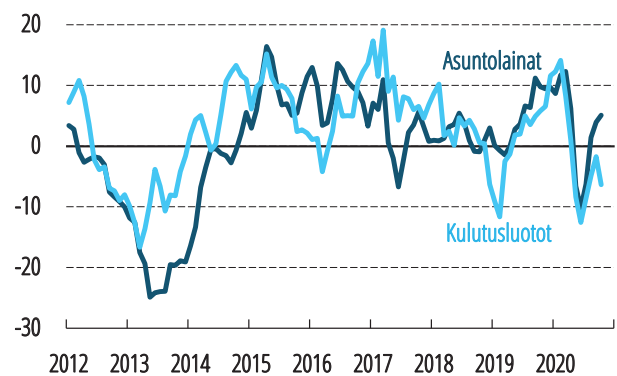
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2019 I	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	Ennuste 2/2020	Ennuste 2/2021
Yksityiset kulutusmenot	0,3	0,1	2,3	0,7	-0,5	-10,5	-3,6	-5,4	4,0
Kestävät kulutustavarat	-2,2	-0,3	7,2	7,2	1,0	-6,5	5,8	-4,4	4,6
Puolikestävät tavarat	3,3	1,2	5,3	0,1	-7,6	-18,6	-5,3	-10,5	5,5
Lyhytikäiset tavarat	-2,4	0,1	0,0	-1,0	2,0	2,7	2,5	0,9	-0,2
Palvelut	1,5	0,8	3,1	1,2	-1,8	-15,5	-7,2	-7,8	5,9

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Investoinnit supistuivat 2 prosenttia heinä-syyskuussa

> Rakennustuotannon volyyymi jatkaa laskuaan

> Talonrakennusinvestoinnit vähenivät edellisestä neljänneksestä

> Maa- ja vesirakentaminen kasvoi verrattuna edelliseen neljännekseen ja viime vuoteen

Kansantalouden neljännesvuositilinpidon mukaan kiinteät investoinnit vähenivät 2 prosenttia vuodentakaisesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Yksityiset investoinnit supistuivat 5 prosenttia, kun taas julkiset kasvoivat 15 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Edelliseen neljännekseen verrattuna kokonaisinvestointien muutos oli vähäistä. Julkisten investointien lisäksi kone- ja laiteinvestoinnit kasvoivat. Talonrakennusinvestoinnit vähenivät, mutta maa- ja vesirakennusinvestoinnit kasvoivat edellisestä neljänneksestä.

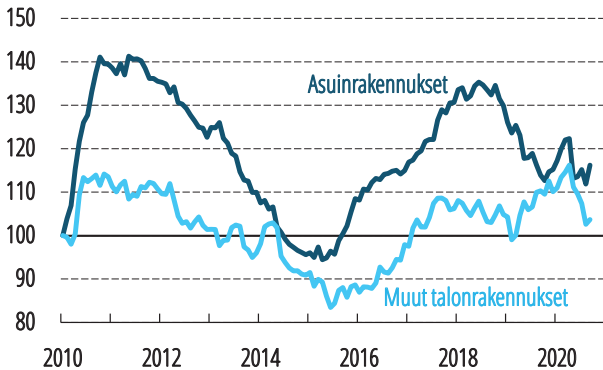
Käynnissä olevan rakennustuotannon volyyymi väheni syyskuussa 6,9 prosenttia vuodentakaisesta. Laskua oli sekä asuinrakentamisessa (6,5 prosenttia) että muussa talonrakentamisessa (7,2 prosenttia). Syyskuussa kuitenkin aloitettiin runsaasti uusia rakennushankkeita, 22 prosenttia enemmän kuin syyskuussa 2019. Erityisen paljon aloitettiin asuinrakentamista, kuutiomäärällä mitattuna 43 prosenttia viime vuotta enemmän.

Myönnettyjen rakennuslupien kuutiomäärä väheni edelleen vuoden kolmannella neljänneksellä 11 prosenttia vuodentakaisesta. Asuinrakentamiseen myönnetty kuutiomäärä kasvoi 13 prosenttia, mutta muun rakentamisen luvat vähenivät melkein 20 prosenttia.

Vaikka rakennusyriyten liikevaihto kasvoi vielä hieman syyskuussa, rakennuslupien määrän väheneminen ennakoii rakentamisen suhdanteen heikkenemistä. Rakentamisen liikevaihdon ja myynnin kasvu johtui maa- ja vesirakentamisen hyvästä kehityksestä.

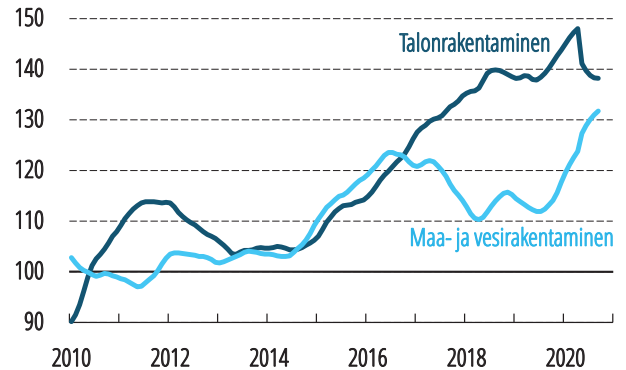
Rakennusteollisuus RT ennustaa marraskuun suhdannekatsauksessaan rakentamisen vähenevän kuluvana vuonna prosentin ja ensi vuonna neljä prosenttia. Rakennushankkeita käynnistyi runsaasti ennen koronavirusta, ja työt jatkuivat kriisistä huolimatta. Ensi vuoden lasku johtuu rahoituksen kiristymisestä, epävarmasta tilanteesta ja elvytyshankkeiden päättymisestä.

Uudisrakennuksen aloitukset (m³) (12 kk lka, ind. 2010/1=100)

Lähde: Tilastokeskus.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

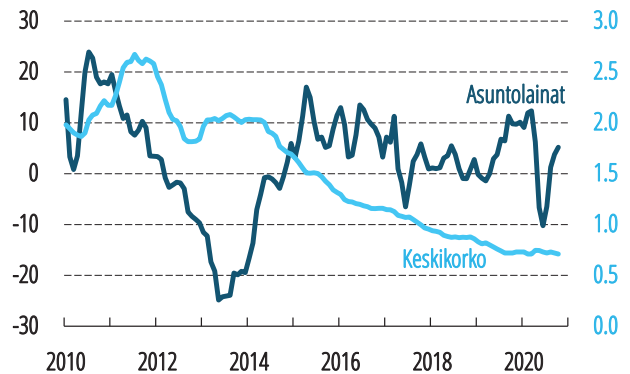
Lähde: Tilastokeskus.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

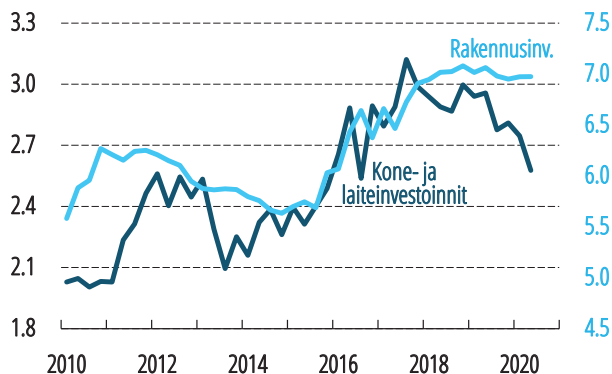
Lähde: Eurostat.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

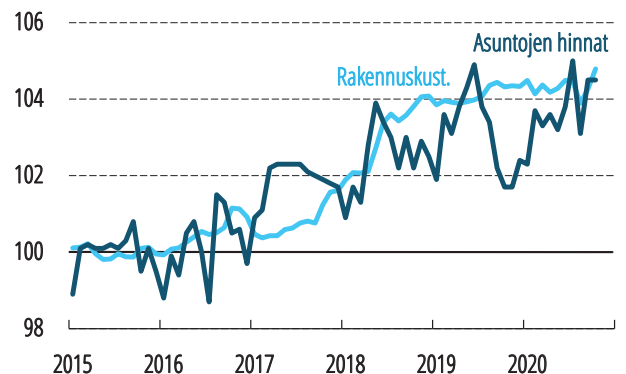
Lähde: Suomen Pankki.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähde: Tilastokeskus.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras	3 kk ¹⁾	2019	Ennuste 2/2020 2020	2021
Investointitavaroiden tuonti (määrä)	-7,4	-0,4	4,6			13,6	1,2	-5,4	2,8
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	-7,9	1,6	-5,6			-0,8	9,6		
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	1,1	-4,5	-4,8			-0,5	-2,4		
Rakennusten aloitukset (m³)	-13,7	-32,8	22,3			-4,1	-1,3		
Asuinrakennukset	23,6	-29,3	43,1			0,4	-14,1		
Muut rakennukset	-26,8	-34,0	12,4			-6,0	5,4		
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	-4,4	-9,1	-6,9			-1,3	-1,2	-1,1	-0,5
Asuntorakentaminen	-3,1	-6,6	-6,5			-1,1	-7,7	-0,9	-0,2
Muu talonrakentaminen	-5,2	-10,8	-7,2			-1,5	4,4	-1,5	-0,9
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-13,0	-17,0	-17,0	-17,0	-21,0				

¹⁾ Vuosumma laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2019 I-IV ¹⁾	Ennuste 2/2020 2020	2021
Investoinnit yhteensä	-2,6	-3,5	-1,6	-3,2	-2,0	-0,3	-1,0	-3,4	0,7
Yksityiset investoinnit	-2,1	-4,5	-2,8	-5,5	-5,4	-0,7	-1,5	-5,2	0,8
Julkiset investoinnit	-4,9	0,5	4,0	7,9	15,0	1,4	1,3	5,0	0,4
Koneet ja laitteet	-3,8	-6,0	-6,2	-14,6	-4,3	2,4	-1,8	-13,0	3,2
Rakennusinvestoinnit	-1,6	-1,9	0,4	0,1	-1,9	-1,3	-0,2	-0,2	-0,9
Asuinrakentaminen	-4,9	-3,4	-2,3	-0,5	-1,9	-0,8	-2,1	-1,0	-0,2
Muu talonrakentaminen	5,3	1,4	1,9	-0,1	-4,7	-2,9	4,1	-1,8	-1,0
Maa- ja vesirakentaminen	-6,1	-4,8	6,7	2,8	5,3	1,3	-4,0	7,0	-2,5
Muut investoinnit	-5,2	-4,7	-2,6	-0,5	0,0	-0,1	-2,6	-1,0	3,0

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähde: Tilastokeskus.

Bkt supistui tammi-syyskuussa 3,6 prosenttia vuoden takaisesta

> Teollisuustuotanto väheni palvelualoja enemmän

> Teollisuuden tuotanto-odotukset nousivat selvästi marraskuussa

> Palvelujen kysynnän odotetaan hieman lisääntyvän

Kokonaistuotanto jäi kolmannella neljänneksellä 2,8 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon ennakkotietojen mukaan bkt supistui vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä työpäiväkorjattuna 2,7 prosenttia vuoden takaisesta. Alkuperäisen sarjan mukaan bkt oli 2,8 prosentin laskussa. Suomen kokonaistuotanto piristyi kuitenkin selvästi kolmannella neljänneksellä ja lisääntyi kausitasoitettuna 3,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Eurostatin ennakkotietojen mukaan EU27-maiden bruttokansantuote supistui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 4,3 prosenttia vuoden takaisesta. Suomi on siis pärjännyt pandemian aikana keskimääräistä paremmin.

Kolmannella neljänneksellä Suomen teollisuustuotanto putosi 3,9 prosenttia viimevuotisesta, ja palvelutuotanto väheni 3 prosenttia. Rakentaminen supistui vain 0,9 prosenttia ja alkutuotanto 1,3 prosenttia edellisvuodesta. Yksityisten palveluiden arvonlisäyksen volyyymi väheni 2,8 prosenttia ja julkisten palveluiden 3,4 prosenttia vuoden takaisesta. Kaupan tuotanto kuitenkin kasvoi 1,7 prosenttia, informaatio ja viestintä lisääntyi 2,3 prosenttia ja kiinteistöalan toiminta nousi 1,5 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutustoiminta oli 0,9 prosentin kasvussa. Kuljetus ja varastointi väheni merkittävästi kolmannella neljänneksellä, peräti 18,7 prosenttia viimevuotisesta. Myös majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäyksen volyyymi supistui voimakkaasti, 17,2 prosenttia.

Bruttokansantuote supistui kansantalouden tilinpidon mukaan kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 3,6 prosenttia edellisvuodesta. Teollisuuden tuotanto väheni 4 prosenttia, ja palvelualojen tuotanto laski 3,6 prosenttia. Rakentaminen väheni vain 0,9 prosenttia, ja alkutuotanto supistui 1,9 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan kokonaistuotanto supistui kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 3,2 prosenttia vuoden takaisesta ja työpäiväkorjattuna niin ikään 3,2 prosenttia. Eroa bkt-lukuun on 0,4 prosenttiyksikköä.

Suomen bruttokansantuote kasvoi 1,1 prosenttia vuonna 2019. Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että bkt supistuu tänä vuonna noin 4,5 prosenttia koronapandemian seurauksena. Kansantalouden tilinpidon kolmen ensimmäisen neljänneksen tietojen perusteella bruttokansantuote näyttää supistuvan hieman odotettua vähemmän vuonna 2020.

Suomessa teollisuuden luottamus nousi jonkin verran marraskuussa

Euroopan komission julkaisema teollisuuden luottamusindikaattori heikkeni EU:ssa ja euroalueella yhden pisteen marraskuussa. Tuotanto-odotukset alenivat tuntuvasti molemmilla alueilla, ja tilauskannat kohenivat vain vähän. Valmistuotevarastot pienenivät vain vähän. Suomessa teollisuuden luottamus nousi jonkin verran marraskuussa, kun tuotanto-odotukset nousivat 8 pistettä. Tilauskannat ohenivat hieman, ja valmistuotevarastot py-

syivät lähes ennallaan. Myyntihintaodotukset heikkenivät merkittävästi marraskuussa.

Palvelualojen luottamusindikaattori heikkeni sekä EU:ssa että euroalueella marraskuussa. Seuraavan kolmen kuukauden aikana kysynnän odotetaan heikkenevän merkittävästi molemmilla alueilla. Suomessa palvelusektorin luottamus pysyi ennallaan marraskuussa, ja kysynnän odotettiin hieman lisääntyvän seuraavan kolmen kuukauden aikana.

Kokonaistuotanto toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2019	Ennuste 2/2020 2020	2021
Bkt markkinahintaan	1,3	2,0	0,8	-1,6	-6,2	-2,8	1,1	-4,5	3,2
Alkutuotanto	-2,8	5,3	0,8	-6,2	2,1	-1,3	1,2	-0,8	1,6
Teollisuus (B, C, D, E)	4,8	6,6	3,2	-2,2	-5,8	-3,9	3,7	-6,5	3,2
Rakentaminen	-4,3	-4,8	-4,7	-2,0	0,0	-0,9	-3,9	-0,2	-0,8
Palvelut	1,5	1,4	0,6	-0,9	-6,9	-3,0	1,2	-2,8	3,3
Bkt muutos edellisestä neljänneksestä	0,9	-0,2	-0,6	-1,5	-3,9	3,3			

Lähde: Tilastokeskus.

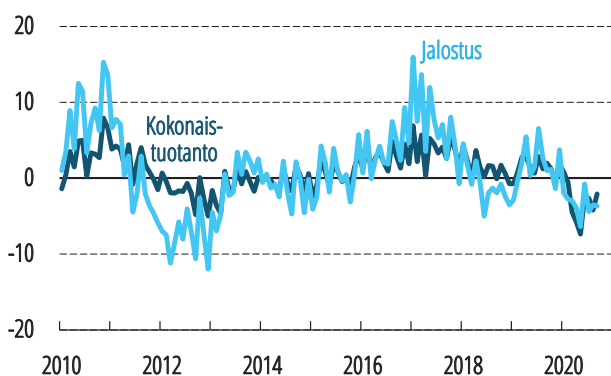
Indikaattoreita (vuosimuutos, % tai saldo)

	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	2020 Marras	Kum. ¹⁾
Kokonaistuotanto	-2,7	-4,2	-2,1			-3,2
Alkutuotanto	9,1	-12,9	3,2			-1,8
Jalostus	-4,4	-3,5	-3,7			-3,4
Palvelut	-2,4	-4,1	-1,6			-3,2
Teollisuuden luottamusindeksi, saldo	-17	-21	-22	-17	-15	
Rakentamisen luottamusindeksi, saldo	-13	-17	-17	-17	-21	
Palvelujen luottamusindeksi, saldo	-19	-15	-16	-15	-15	

¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

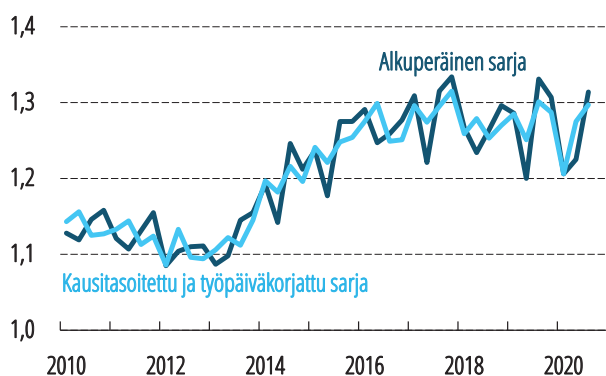
Lähteet: Tilastokeskus, Euroopan komissio (Business and Consumer Survey Results).

Tuotanto (vuosimuutos, %)

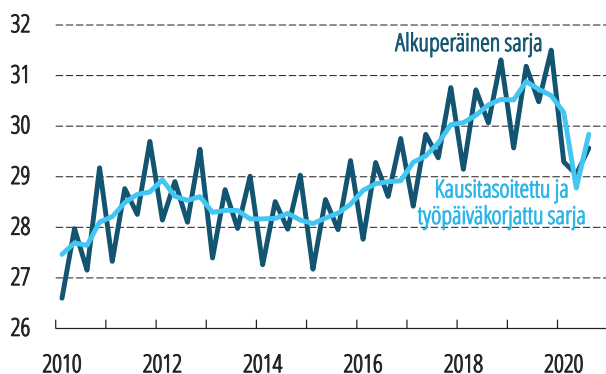
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Alkutuotanto (mrd. 2010 euroa)

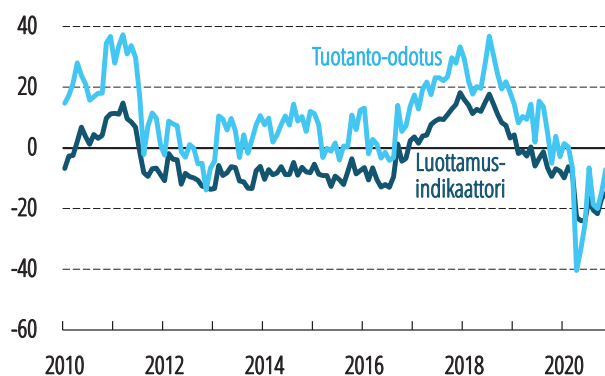
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto (mrd. 2010 euroa)

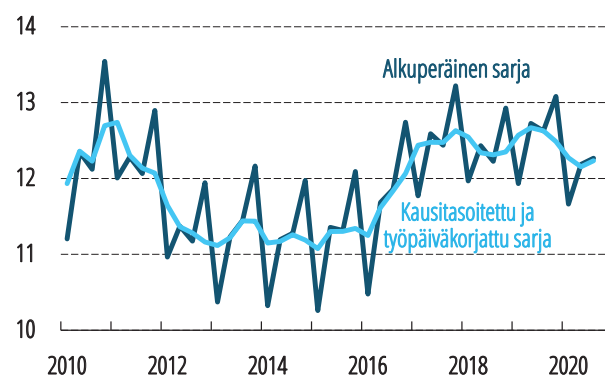
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden odotukset (saldoluku)

Lähde: Euroopan komissio.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto (mrd. 2010 euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kausitasoitettu teollisuustuotanto putosi syyskuussa 2,1 prosenttia elokuun lukemista

> Vaatteiden valmistus kasvoi tuntuvasti

> Energiasektorin tuotanto sukelsi

> Kemianteollisuuden uusien tilausten arvo nousi merkittävästi syyskuussa

Lähes kaikkien teollisuustoimialojen tuotanto väheni syyskuussa edellisvuoteen verrattuna

Koko teollisuuden tuotanto supistui syyskuussa 3,9 prosenttia viimevuotisesta teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen sarjan mukaan. Työpäiväkorjattuna tuotanto pieneni 6 prosenttia. Kausitasoitettuna koko teollisuuden tuotanto väheni syyskuussa 5,8 prosenttia vuoden takaisesta ja 2,1 prosenttia elokuun lukemista.

Vaatteiden valmistus kasvoi syyskuussa kausitasoitettuna 8,4 prosenttia viimevuotisesta, ja toimiala ”muu valmistus” lisääntyi prosenttin. Kaikkien muiden teollisuustoimialojen tuotanto jäi edellisvuotista pienemmäksi. Tuoreiden lukujen valossa teollisuuden tilanne näyttää hyvin synkältä.

Suurista tehdasteollisuuden toimialoista paperiteollisuuden tuotanto supistui kausitasoitettuna vajaat 8 prosenttia viimevuotisesta, koneiden ja laitteiden valmistus väheni runsaat 7 prosenttia, metallien jalostuksen tuotanto laski runsaat 6 prosenttia ja sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto runsaat 3 prosenttia. Kemianteollisuuden tuotanto väheni vain puolisen prosenttia. Energiasektorin tuotanto putosi runsaat 7 prosenttia.

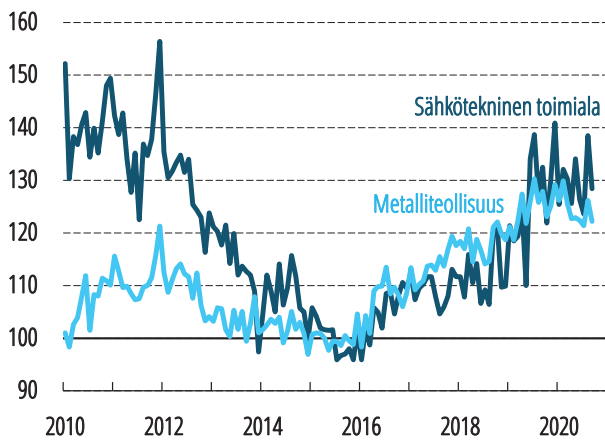
Tammi-syyskuussa koko teollisuuden tuotanto jäi 3,3 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen sarjan mukaan. Tehdasteollisuuden tuotanto poislukien sähkö- ja elektroniikkateollisuus supistui samalla ajanjaksolla 4,2 prosenttia vuoden takaisesta. ETLA arvioi syyskuun ennusteessaan, että teollisuuden tuotos supistuu tänä vuonna 4,8 prosenttia.

Uusien tilausten arvo jäi syyskuussa kausitasoitettuna elokuun lukemiin

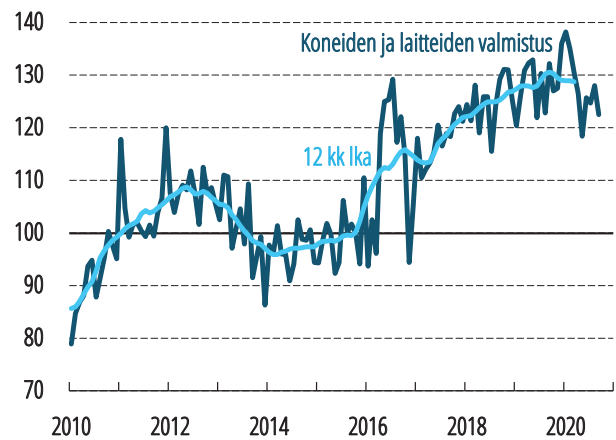
Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo jäi syyskuussa alkuperäisen tilastosarjan mukaan 10,9 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Tilaukset ovat nyt vähentyneet yhdeksän kuukautta peräkkäin. Alkuperäisen sarjan mukaan uusien tilausten arvo sukelsi toukokuussa alimpaan arvoonsa vuoden 2009 jälkeen, mutta kausitasoitettuna ja työpäiväkorjatun sarjan mukaan tilausten arvo oli matalimmillaan heinäkuussa. Kausitasoitettuna uudet tilaukset nousivat elokuussa 4,7 prosenttia heinäkuusta mutta syyskuussa arvoltaan vain 0,3 prosenttia elokuusta.

Metalliteollisuuden tilausten arvo putosi syyskuussa 15,3 prosenttia, ja paperi- ja kartonkituotteiden tilaukset laskivat 12 prosenttia vuoden takaisesta. Kemianteollisuuden yritysten uudet tilaukset sen sijaan lisääntyivät arvoltaan 14,4 prosenttia viimevuotisesta.

Tammi-syyskuussa uusien tilausten arvo väheni kaiken kaikkiaan 14,2 prosenttia vuoden takaisesta. Paperiteollisuuden uusien tilausten arvo jäi 20 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Metalliteollisuuden tilaukset supistuivat 14,7 prosenttia, mutta kemianteollisuudessa tilaukset olivat vain 0,8 prosentin laskussa.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

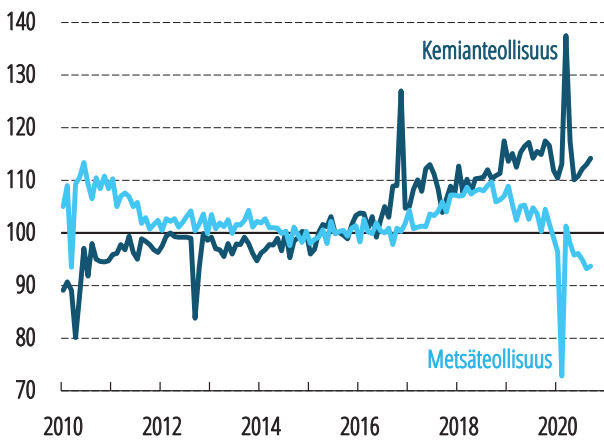
Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

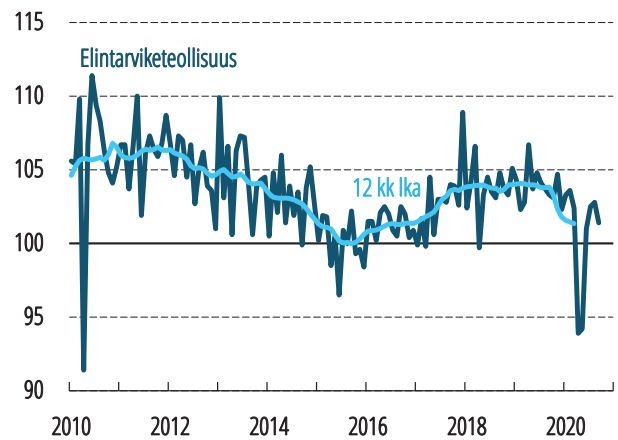
Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2019 ^{E 3)}	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2020 2021
Metalliteollisuus	-4,1	-7,8	-1,1	-5,5	0,7	-1,4	7,5	-6,1	6,1
Metallien jalostus	-9,2	-10,4	-6,9	-6,2	-0,1	-4,2	-4,2	-6,0	3,0
Kone- ja metallituoteteollisuus	-1,8	-3,3	-3,4	-5,9	2,4	-2,7	3,8	-4,1	4,7
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	-5,7	-10,9	9,1	-3,1	1,1	3,2	23,6	-9,9	10,6
Metsäteollisuus	-6,3	-9,4	-10,1	-6,6	-2,8	-10,3	-1,2	-7,7	3,4
Puutavateollisuus	-2,6	-7,8	-2,1	-3,4	0,4	-7,6	-0,8	-7,0	-1,1
Paperiteollisuus	-7,9	-9,9	-13,2	-7,5	-3,7	-11,3	-1,3	-8,0	5,5
Kemianteollisuus	-5,5	-1,8	-2,2	-0,6	0,3	0,0	7,0	-3,2	-0,5
Elintarviketeollisuus	-3,6	-1,5	-0,9	-1,8	6,1	-2,9	0,6	-1,6	0,8
Tevanake-teollisuus	-12,0	-4,1	6,4	-0,4	9,5	-5,5	2,4	-7,9	3,8
Muu tehdasteollisuus	-8,1	-3,8	-6,5	-6,8	4,8	-5,1	-1,1	-4,3	-0,5
Tehdasteollisuus yhteensä	-5,7	-5,4	-3,2	-4,7	0,2	-3,2	4,7	-5,3	3,4
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	-6,3	-4,2	-4,6	-4,8	1,4	-4,2	2,1	-4,5	2,3
Kaivostoiminta ja louhinta	5,9	-22,7	-25,3	-16,9	-17,4	-6,8	-11,2	-0,4	1,4
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	-3,2	-3,1	0,0	-7,1	-6,5	-3,0	-1,0	-0,5	1,3
Koko teollisuus	-6,4	-5,9	-3,4	-5,8	0,0	-3,3	3,8	-4,8	3,2

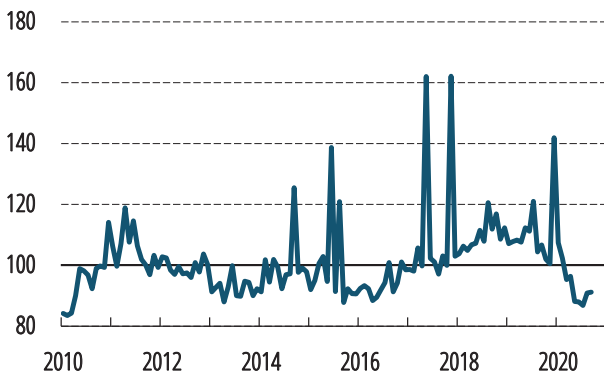
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankautaan. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Arvonlisäyksen määrä toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2019 I-IV	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2021
Koko teollisuus	4,8	6,6	3,2	-2,2	-5,8	-3,9	3,7	-6,5	3,2
Tehdasteollisuus	5,5	8,2	4,9	-2,3	-6,2	-3,8	4,9	-7,7	3,6
Metsäteollisuus	5,5	9,1	2,3	-18,1	-6,7	-11,8	4,7	-12,2	4,0
Kemianteollisuus	20,2	19,3	24,1	1,0	-7,4	-3,1	16,8	-4,7	2,2
Metalliteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	3,7	5,2	-0,1	1,5	-6,9	-5,1	2,4	-5,3	3,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	0,1	8,8	10,2	-2,9	0,9	4,9	3,5	-17,0	8,1
Koko teollisuuden muutos ed. nelj.	2,1	-0,2	-1,6	-2,4	-1,3	1,3			

Lähde: Tilastokeskus.

Työvoiman määrä ylittänyt kriisiä edeltävän tason

> Työvoiman määrä nousut ripeästi

> Yksityisten palvelualojen työllisyys jatkaa laskuaan

> Rakentamisen toimiala työllisti viime vuotta useamman

Työmarkkinoiden toipuminen jatkui lokakuussa. Työllisten määrä putosi rajusti huhtikuussa mutta on sen jälkeen lähtenyt nousuun. Työllisiä oli silti lokakuussa vielä 27 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta 45 000 enemmän kuin huhtikuussa.

Työllisyysasteen trendiluku lokakuussa oli 71,7 prosenttia. Lokakuun tietojen mukaan työllisyysasteen trendi on myös ollut nousussa huhtikuusta saakka.

Vaikka trendiluvut tyypillisesti muuttuvat, kun uusia havaintoja tulee mukaan aikasarjaan, tämänhetkisten tietojen perusteella työvoiman määrä näyttää ylittäneen jo koronakriisiä edeltäneen tason. Työvoiman ulkopuolella oli vuoden 2020 lokakuussa 7 000 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Silti työvoiman ulkopuolella olevia piilotyöttömiä oli 7 000 enemmän kuin samaan aikaan viime vuonna.

Työttömyysasteen trendiluku oli lokakuussa 8,3 prosenttia eli likipitään sama toukokuusta asti. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan lokakuussa työttömänä oli 34 000 henkeä enemmän kuin vuosi sitten.

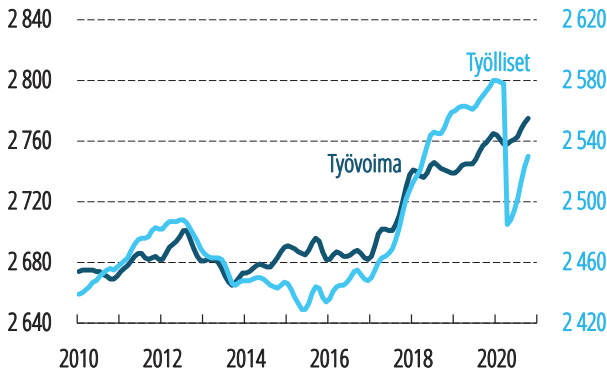
Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen työttömyysaste oli 12 prosenttia. Työttömistä työnhakijoista lomautettuja oli 18 prosenttia.

Toimialoista työllisyys kasvoi alkutuotannossa 15 prosenttia ja rakentamisessa 12 prosenttia viime vuoden lokakuusta. Kokonaistyöllisyys kuitenkin supistui yksityisten palvelualojen työllisyyden vetämänä.

Myös tehdyt työtunnit kasvoivat eniten alkutuotannossa ja rakentamisen toimialalla ja laskivat palvelualoilla.

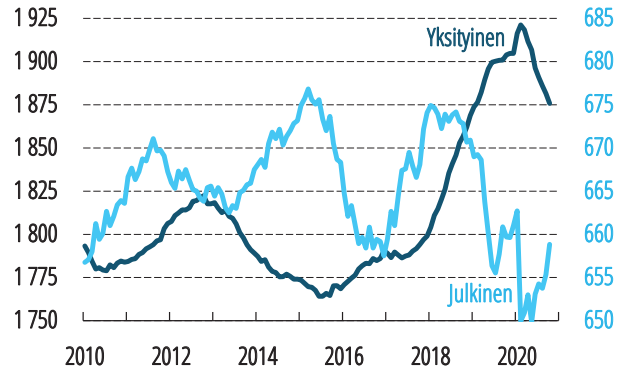
Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä 11 prosenttia vuodentakaista vähemmän. Eniten avoimet työpaikat vähenivät rakentamisessa ja yksityisillä palvelualoilla.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

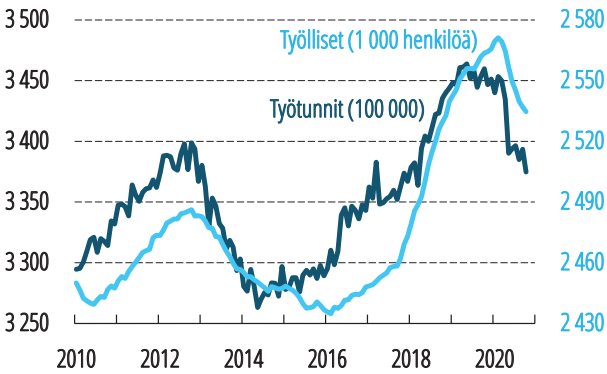
Lähde: Tilastokeskus.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, 12 kk lka summa (1 000 henkilöä)

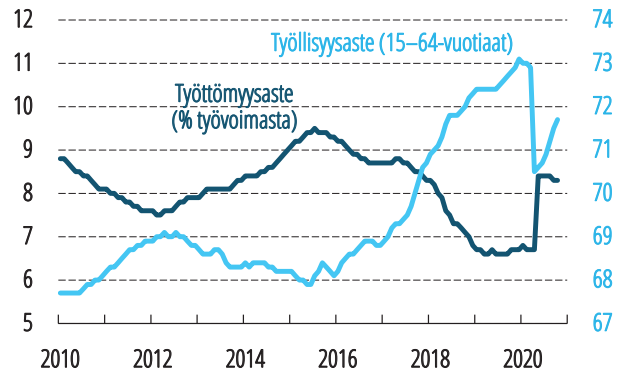
Lähde: Tilastokeskus.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, 12 kk lka summa

Lähde: Tilastokeskus.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

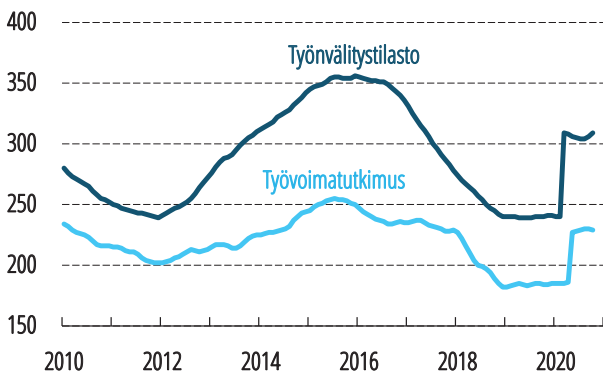
Lähde: Tilastokeskus.

Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

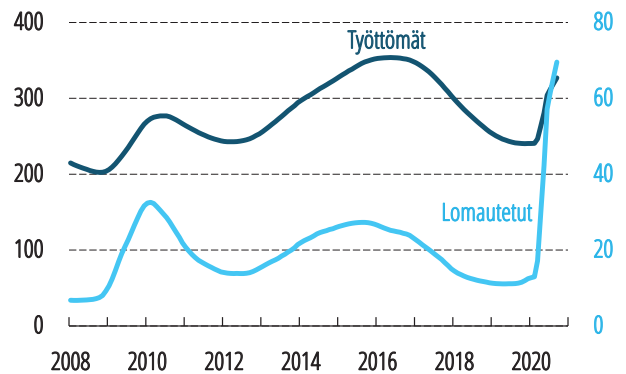
	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	3 kk ¹⁾	2019	Ennuste 2/2020	Ennuste 2/2021
Alkutuotanto	-18,9	-2,0	-2,5	-13,0	15,1	-1,3	4,1	-1,8	-3,2
Teollisuus	-6,4	1,3	0,9	-2,5	-0,3	-0,2	-2,3	-3,2	-0,9
Rakennustoiminta	0,0	-0,5	-5,9	3,6	12,2	-0,1	-2,7	0,5	-1,7
Palvelut	-2,1	-2,6	-2,8	-0,8	-2,9	-0,6	1,9	-2,4	1,3
Julkinen sektori	6,2	2,2	-0,9	2,9	6,6	0,5	-0,5	2,9	0,9
Työlliset yhteensä	-3,3	-1,9	-2,5	-1,3	-1,1	1,1	1,0	-2,3	0,6
Työvoiman tarjonta	-1,4	-0,1	-0,9	0,4	0,3	0,4	0,3	-0,7	0,3
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3		6,7	8,1	7,9
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	70,7	70,9	71,2	71,5	71,7		72,6	71,2	71,7

¹⁾ Vuosimuutosta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettu työllisyyslukuja.
Lähde: Tilastokeskus.

Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus.

Työttömät ja lomautetut,
12 kk lka summa

Lähde: Työministeriö.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka
Alkutuotanto	-18,0	3,0	-10,1	2,3	23,6
Teollisuus	-1,7	2,2	-0,4	-2,0	-9,3
Rakennustoiminta	13,4	5,4	-3,8	11,4	9,1
Kauppa	-12,2	-4,6	-8,3	-3,0	-15,3
Liikenne	1,0	-8,8	-14,0	2,9	-3,4
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	13,7	7,1	-0,3	5,4	-8,7
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	4,5	3,0	0,0	4,1	-5,7
Yhteensä	1,4	1,1	-3,9	2,8	-5,7

Lähde: Tilastokeskus.

Inflaatio edelleen 0,2 prosenttia lokakuussa

> Inflaatio plussalla elintarvikkeiden ja tupakan myötä

> Liikenne hidastaa inflaatiota, ja asuminenkin on miinuksella

> Teollisuuden tuottajahinnoissa keskimäärin pientä nousua

Inflaatio 0,2 % elo-lokakuussa

Kuluttajahintainflaatio on ollut vakaasti 0,2 prosenttia nyt kolmen kuukauden ajan. Eniten nousua on tupakan hinnassa (+5,9 prosenttia vuoden takaisesta veronkorotusten myötä) sekä elintarvikkeissa ja alkoholittomissa juomissa (+1,7 %), joita vetää ylöspäin tällä hetkellä kahvin, teen ja kaakaon yli viiden prosentin nousu sekä muiden alkoholittomien juomien yli kuuden prosentin nousu. Elintarvikkeissa on nousua eniten lihassa, vihanneksissa ja sokerisissa tuotteissa noin pari prosenttia.

Suurin muutos syyskuusta on ehkä terveystuotteiden hintainflaation hidastuminen 2,3 prosentista 0,5 prosenttiin. Tämä johtui farmaseuttisten tuotteiden hintojen poikkeuksellisesta 10 prosentin alenemisesta syyskuuhun verrattuna. Niiden hinnat ovat olleet pitkällä aikavälillä suhteellisen vakaat, ja lähikuukausina nähtäneen pientä nousua.

Suurin positiivinen kontribuutio kuluttajahintainflaatioon tuli elintarvikkeista, juomista ja tupasta, yhteensä +0,36 prosenttiyksikköä. Suurin negatiivinen kontribuutio tuli vielä liikenteestä, -0,24 prosenttiyksikköä.

Myös perinteisesti hintoja nostava asumisen tuotekori on ollut miinuksella kolmen kuukauden ajan. Vuokrien nousu on hidastunut yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden takaisesta, ja sähkön hinta oli lokakuussa hieman viime vuotta matalampi.

Raakaöljy alentaa edelleen vuosi-inflaatiota

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta on edelleen selvästi vuoden takaista alempi. Tähän tulee muutos ensi keväänä, jolloin vuotta aiemmin raakaöljyn barrelihinta putosi jopa alle 20 euron. Nyt marraskuun lopussa se oli 40 euroa barrelilta. Vuosi sitten hinta oli vajaat 60 euroa.

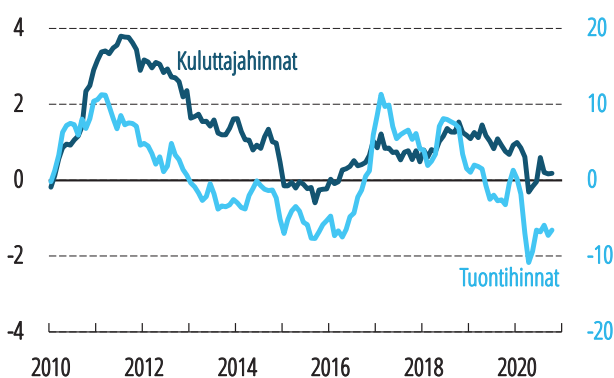
Teollisuuden tuottajahinnat pienessä nousussa

Teollisuuden tuottajahintaindeksi oli lokakuussa 5,4 prosenttia alempana kuin vuosi sitten erityisesti paperiteollisuuden yli 7 prosentin laskun vuoksi. Miinuksella olivat myös kemialliset tuotteet, ei-metalliset mineraalituotteet, perusmetallit sekä tietokoneet, elektroniset ja optiset tuotteet. Koko teollisuuden näkökulmasta lasku kuitenkin pysähtyi huhtikuussa, minkä jälkeen on keskimäärin ollut pientä nousua. Paperiteollisuuden tuottajahinnat ovat jatkaneet laskuaan.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2020 Touko	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	Ennuste 2/2020 2020 2021	
Suomi, harmonisoitu	-0,1	0,1	0,7	0,3	0,3	0,2	0,6	1,3
Euroalue, harmonisoitu	0,1	0,3	0,4	-0,2	-0,3	-0,3	0,5	1,5
Suomi, kansallinen KHI	-0,2	0,0	0,6	0,2	0,2	0,2	0,5	1,3
Tuontihinnat (tavarat)	-9,4	-6,6	-6,8	-5,9	-7,3	-6,6	-7,2	1,4
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	-5,8	-3,6	-4,4	-3,3	-3,9	-3,6	-3,1	2,2
Rakennuskustannukset	0,3	0,5	0,4	-0,5	-0,2	0,5	0,4	0,9

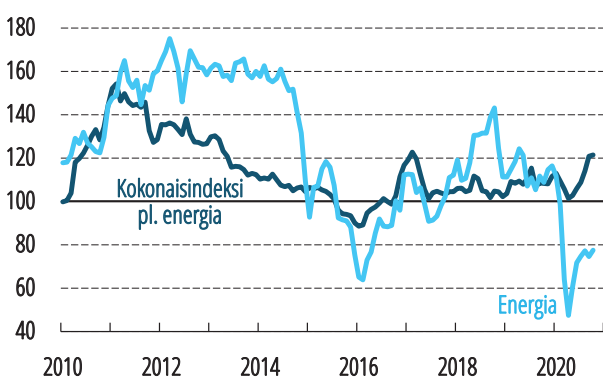
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat.

Hinnat
(vuosimuutos, %)

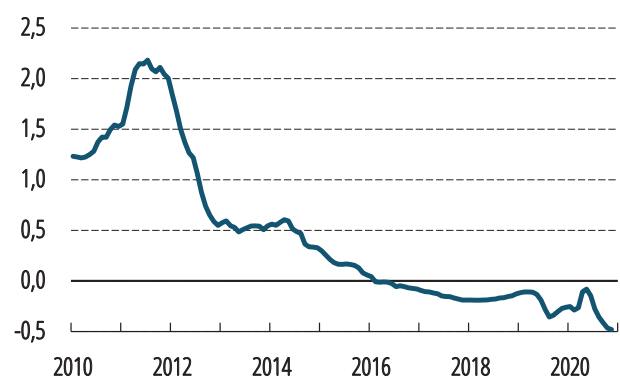
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vientihinnat
(vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Raaka-aineiden eurohinta
(ind. 2015=100)

Lähteet: HWWI, Macrobond.

12 kk Euribor
(%)

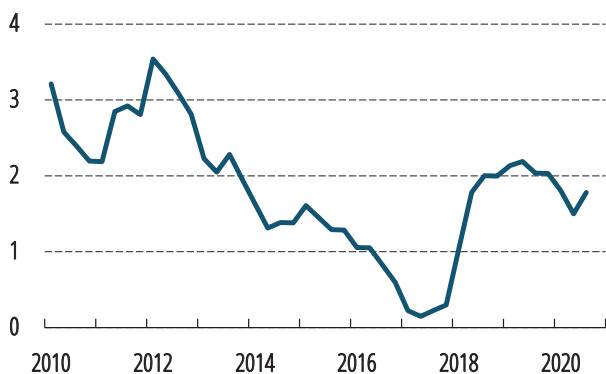
Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Suomen reaaliin efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

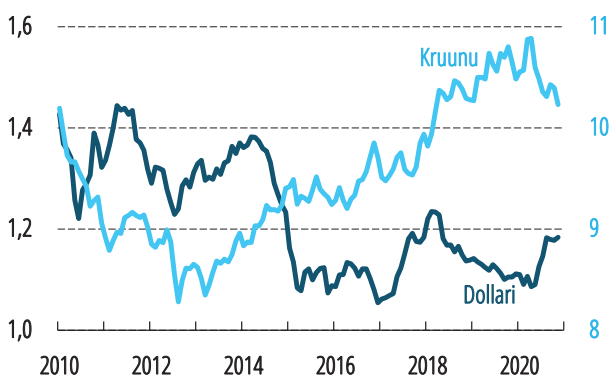
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

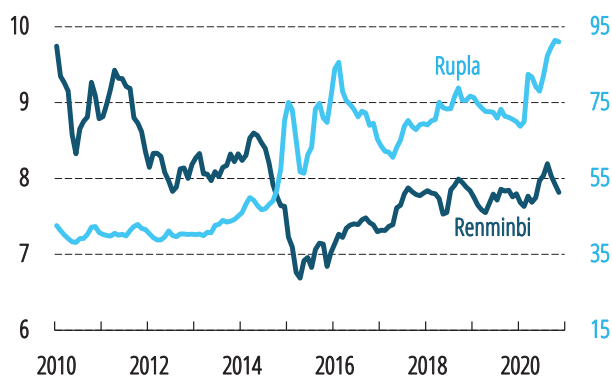
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Kuluttajahinnat (indeksipainot 2020) (vuosimuutos, %)

	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka
Kuluttajahintaindeksi	0,6	0,2	0,2	0,2
Elintarv. ym. (12,8 %)	2,9	0,9	2,0	1,7
Alkoholi ja tupakka (5,0 %)	3,8	2,7	2,8	2,8
Vaatetus ja jalkineet (4,5 %)	1,9	-0,1	-0,8	-0,9
Asuminen ym. (24,3 %)	0,1	-0,1	-0,4	-0,2
Kalusteet, kodinkoneet (5,1 %)	0,0	0,6	-0,3	-0,2
Terveys (5,2 %)	2,1	2,2	2,3	0,5
Liikenne (13,9 %)	-2,6	-1,7	-1,9	-1,7
Viestintä (2,6 %)	0,3	0,4	0,9	1,2
Kulttuuri, vapaa-aika (11,2 %)	0,6	-0,1	-0,3	0,2
Koulutus (0,4 %)	0,4	0,4	1,0	1,0
Ravintolat ja hotellit (7,6 %)	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Muut (7,4 %)	1,3	0,9	0,7	1,0

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Valtionosuudet parantavat kuntien rahoitusasemaa

> Julkisyhteisöjen alijäämä oli 1 % bkt:sta vuonna 2019

> Heinä-syyskuussa 2020 julkiset investoinnit kasvoivat 15 prosenttia edellisvuodesta

> Julkinen kulutus kasvoi edellisestä vuosineljänneksestä, mutta väheni viime vuodesta

Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon mukaan vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä julkiset kulutusmenot kasvoivat hieman edellisestä neljänneksestä mutta vähenivät edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Julkiset investoinnit kasvoivat runsaan prosentin edellisestä neljänneksestä ja 15 prosenttia edellisvuodesta.

Tilastokeskuksen Eurostatille raportoimien tarkistettujen tietojen mukaan julkisyhteisöjen alijäämä oli 1 prosentin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2019. Erityisesti paikallishallinnon rahoitusasema heikkeni edellisvuodesta joh-tuen kulutusmenojen ja investointien kasvusta. Sekä valtiolla että kunnilla alijäämä ylitti prosentin bkt:sta, kun taas työeläkelaitokset ja muut sosiaaliturvarahastot olivat ylijäämäisiä.

Marraskuun kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston mukaan kuntien toimintakulut kasvoivat maltillisesti vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Vaikka kuntien kulut kasvoivat vain prosentin viime vuoteen verrattuna, vuosika-te kasvoi peräti 163 prosenttia. Kuntien verotulokertymä oli 4,2 prosenttia viime vuotta suurempi samalla kun valtionosuudet kasvoivat melkein 21 prosenttia.

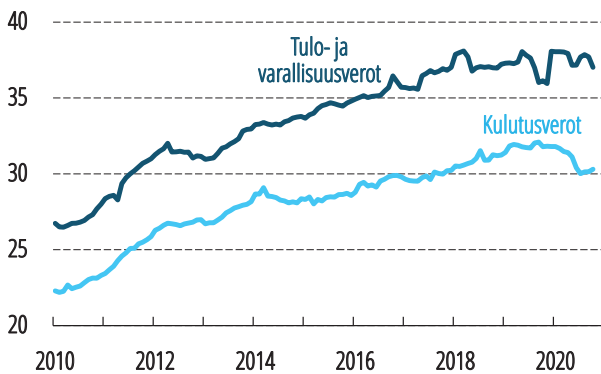
Hallitus antoi marraskuussa eduskunnalle esityksen vuoden 2021 talousarvioesityksen täydentämisestä. Täydentävä talousarvioesitys lisää valtion nettolainanottoa melkein miljardilla eurolla ensi vuonna. Hallitus alensi arviota ensi vuoden verotulokertymästä ja samanaikaisesti lisäsi menoja hallitusohjelmassa sovittuihin kohteisiin: opetukseen, kehitysyhteistyöhön, kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sekä alueiden tukemiseen. Koronavirustilanteen tukitoimien ohella lisärahaa kohdistetaan sekalaisiin muihin menoihin.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2020 Kesä	2020 Heinä	2020 Elo	2020 Syys	2020 Loka	12 kk ²⁾	2019	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2020 2021
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	-12,8	2,3	5,2	-2,6	-8,3	-0,9	2,1	-2,9	3,3
Välittömät verot	0,3	16,9	6,1	-5,6	-17,9	2,5	2,3	-0,5	2,6
Välilliset verot	-28,1	-13,4	4,4	0,7	6,5	-4,7	1,8	-5,6	4,3
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	5,3	3,5	0,5	2,8		1,7	3,6		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	-2,4	-1,5	-0,4	-1,4	-1,4		-1,7		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	123,9	123,9	124,9	120,2	123,3		106,4		

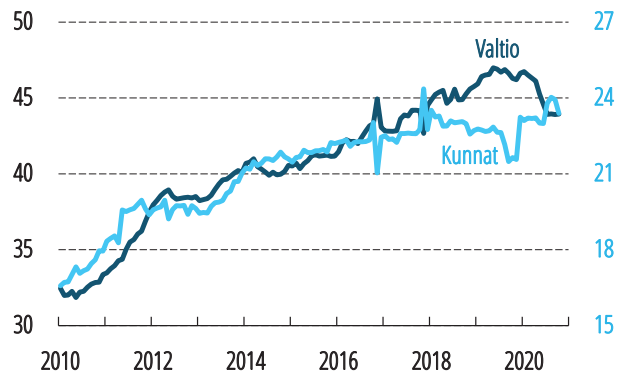
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

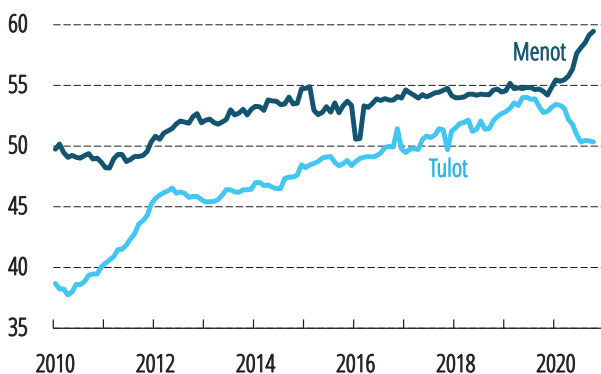
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

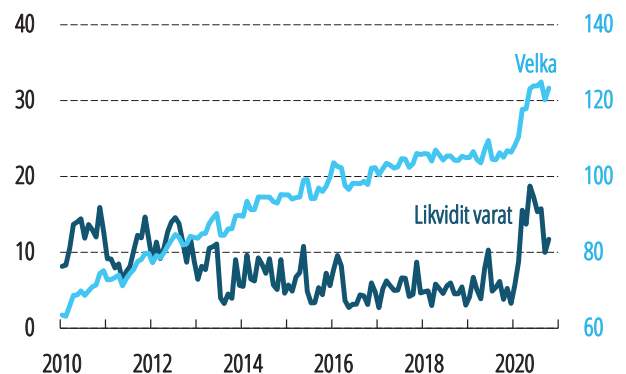
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähde: Valtiokonttori.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

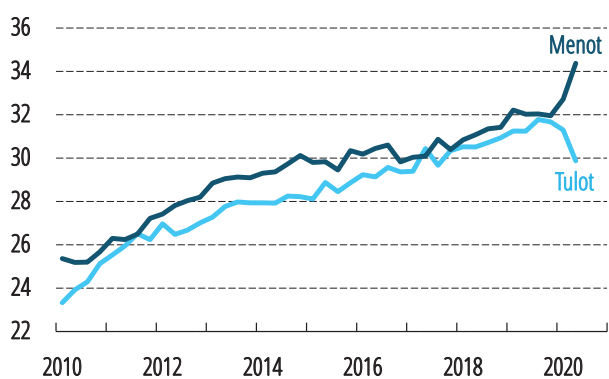
Lähde: Valtiokonttori.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	Q _t /Q _{t-1}	2019 I-IV	Ennuste 2/2020 2020	Ennuste 2/2020 2021
Kulutus	0,7	0,2	0,5	-2,5	-1,4	0,4	1,1	5,9	-1,6
Investoinnit	-4,7	0,4	0,7	7,6	14,9	1,4	2,1	5,3	0,4

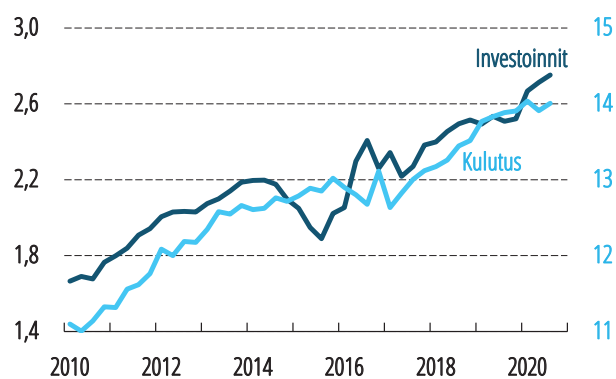
Työpäiväkorjattu. Lähde: Tilastokeskus.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Talousennusteet vuodelle 2020 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	PT 16.09.	PTT 15.09.	SP 09.06.	VM 05.10.	HB 07.10.	Nordea 02.09.	OP 20.08.	Danske 09.09.	Komissio 05.11.	Med	Min	Max
Bkt	-4,5	-5,0	-4,0	-6,9	-4,5	-3,5	-5,0	-4,0	-4,5	-4,3	-4,5	-6,9	-3,5
Tuonti	-10,3	-9,3	-6,0	-9,4	-10,0	-7,0	-7,2	-10,0	-9,0	-8,5	-9,2	-10,3	-6,0
Vienti	-11,9	-13,7	-9,0	-15,8	-12,5	-11,0	-10,3	-11,5	-12,0	-12,4	-12,0	-15,8	-9,0
Kulutus	-2,0	-1,3			-1,5	-1,1		-4,0	-2,5		-1,8	-4,0	-1,1
Yksityinen	-5,4	-3,2	-2,5	-6,4	-3,8	-2,9	-4,8	-3,0	-4,0	-4,4	-3,9	-6,4	-2,5
Julkinen	5,9	3,0	1,0	5,5	3,9	3,0	0,4	4,0	1,0	4,8	3,5	0,4	5,9
Investoinnit (SP: yksityiset)	-3,4	-4,5	-3,5	-12,4	-4,7	-2,5	-4,9	-5,5	-5,0	-5,1	-4,8	-12,4	-2,5
Varastojen muutos (kontr.)	-1,5			0,0			-0,1			-0,3	-0,2	-1,5	0,0
Kokonaiskysyntä	-6,3	-6,2			-5,8						-6,2	-6,3	-5,8
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	0,5	0,6	0,3	0,1	0,4	0,4	0,4	0,7	0,3	0,4	0,4	0,1	0,7
Työttömyysaste, %	8,1	8,3	8,0	9,0	8,0	8,0	8,0	7,5	8,2	7,9	8,0	7,5	9,0
Ansiotaso	1,8	1,6	1,4	1,8	1,7	1,7	1,6	2,0	1,9		1,7	1,4	2,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	-4,8				-6,8	-3,5	-5,0				-4,9	-6,8	-3,5
Vaihtotase / bkt, %	-0,5		-1,2	-2,3	-0,5	-1,3	-2,2	-0,3	-0,9	-1,5	-1,2	-2,3	-0,3

Talousennusteet vuodelle 2021 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	PT 16.09.	PTT 15.09.	SP 09.06.	VM 05.10.	HB 07.10.	Nordea 02.09.	OP 20.08.	Danske 09.09.	Komissio 05.11.	Med	Min	Max
Bkt	3,2	3,9	3,0	3,0	2,6	2,5	3,0	3,0	2,5	2,9	3,0	2,5	3,9
Tuonti	6,2	8,0	6,0	2,4	4,0	4,0	3,6	8,0	5,0	4,9	5,0	2,4	8,0
Vienti	5,5	13,2	8,0	4,4	5,3	5,5	5,5	8,0	5,0	5,6	5,5	4,4	13,2
Kulutus	2,2	2,0			3,1	3,0		4,5	2,9		3,0	2,0	4,5
Yksityinen	4,0	2,0	2,0	4,6	4,0	2,5	3,5	3,0	3,5	3,5	3,5	2,0	4,6
Julkinen	-1,6	2,0	2,0	0,1	1,1	4,0	1,0	1,0	1,5	0,1	1,1	-1,6	4,0
Investoinnit (SP: yksityiset)	0,7	2,6	2,0	-1,1	0,0	1,9	2,4	1,8	2,0	3,7	2,0	-1,1	3,7
Varastojen muutos (kontr.)	1,6			0,1			-0,4			0,0	0,1	-0,4	1,6
Kokonaiskysyntä	4,1	5,0			3,2						4,1	3,2	5,0
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,3	1,3	0,8	0,7	1,2	1,1	0,8	1,1	1,0	1,1	1,1	0,7	1,3
Työttömyysaste, %	7,9	7,8	8,0	9,3	8,2	8,2	8,0	7,5	8,2	7,7	8,0	7,5	9,3
Ansiotaso	2,3	2,3	2,0	2,5	2,5	2,1	2,2	2,5	2,5		2,3	2,0	2,5
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,2				3,4	2,0	3,0				3,1	2,0	3,4
Vaihtotase / bkt, %	-0,3		-1,0	-1,9	-1,1	-0,6	-1,5	-0,1	-0,6	-1,2	-1,0	-1,9	-0,1

Talousennusteet vuodelle 2022 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 14.09.	PT 16.09.	PTT	SP 09.06.	VM 05.10.	HB 07.10.	Nordea 02.09.	OP	Danske Komissio 05.11.	Med	Min	Max
Bkt	1,9	1,7		2,9	1,7	1,7	2,0		2,2	1,9	1,7	2,9
Tuonti	6,1	3,7		6,8	2,8	1,7	5,4		5,5	5,4	1,7	6,8
Vienti	5,2	4,2		7,0	3,8	2,6	4,8		3,9	4,2	2,6	7,0
Kulutus	1,3	1,2			0,8	1,1				1,2	0,8	1,3
Yksityinen	1,9	1,5		3,4	1,6	1,5	2,1		3,9	1,9	1,5	3,9
Julkinen	-0,1	0,5		0,1	-1,1	0,5	-0,5		-0,9	-0,1	-1,1	0,5
Investoinnit (SP: yksityiset)	1,9	2,0		6,0	2,9	1,5	3,9		4,0	2,9	1,5	6,0
Varastojen muutos (kontr.)	0,9			0,0			0,3		0,0	0,2	0,0	0,9
Kokonaiskysyntä	3,1	2,3			2,2					2,3	2,2	3,1
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,2	1,1		1,3	1,4	1,4	1,1		1,4	1,3	1,1	1,4
Työttömyysaste, %	7,6	7,3		8,8	8,0	7,6	7,0		7,4	7,6	7,0	8,8
Ansiotaso	2,1	1,8		2,0	2,0	2,0	2,0			2,0	1,8	2,1
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,5				3,6	2,0	2,0			2,3	2,0	3,6
Vaihtotase / bkt, %	-0,6			-1,8	-0,6	-0,5	-1,4		-1,7	-1,0	-1,8	-0,5

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
